

สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่บนเกาะการศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตราด

นายสมควร บุนนาค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-015-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1686136X

STATE AND PROBLEMS OF THE ADMINISTRATION
OF ELEMENTARY SCHOOLS LOCATED ON
ISLANDS : A CASE STUDY OF CHANGWAT TRAT

Mr. Somkuan Bunkee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-015-7

สมควร บุนันท์ : สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่บนเกาะ : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตราด (STATE AND PROBLEMS OF THE ADMINISTRATION OF ELEMENTARY SCHOOLS LOCATED ON ISLANDS : A CASE STUDY OF CHANGWAT TRAT) อ. ตรีศึกษา : ผศ.ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์, 231 หน้า. ISBN 974-632-015-7

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่บนเกาะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการมีการบริหารครบทุกด้านตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กำหนด มีการปรับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน จัดครูเข้าสอนโดยให้ครูเลือกตามความถนัด ความสนใจ และตกลงกันเอง การวัดและประเมินผล ประเมินตามระเบียบของ สพช. มีการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ผู้บริหารเป็นผู้ให้เทศภายใน การบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู การบริหารงานกิจการนักเรียน ดำเนินการครบตามขอบข่ายของ สพช. มีการจัดบริการให้นักเรียนรวมทั้งบริการสุขภาพ อาหารกลางวัน และการแนะแนวด้านอาชีพ การศึกษาต่อ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ งบประมาณส่วนใหญ่ได้จากต้นสังกัด และจัดสรรตามความสำคัญของโครงการ พัสดุได้รับจากต้นสังกัดและการบริจาค มีการลงทะเบียน งานอาคารสถานที่ ไม่มีการจัดทำแผนหลัก แต่มีการบำรุงรักษา และควบคุมการใช้ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่โรงเรียนให้บริการอาคารสถานที่แก่ชุมชน และชุมชนให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุและแรงงาน

ปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุโดยมีความถี่สูงสุดในแต่ละงานได้แก่ ขาดการนิเทศ ครูขาดความก้าวหน้า ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ไม่ปลอดภัยในการเดินทางไปรับจ่ายเงินและการขนส่งพัสดุไม่สะดวก ขาดแคลนห้องสำหรับทำกิจกรรม และคณะกรรมการศึกษาไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 642033 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: ADMINISTRATION OF ELEMENTARY SCHOOLS/ LOCATED ON ISLANDS/ CHANGWAT TRAT

SOMKUAN BUNKEE : STATE AND PROBLEMS OF THE ADMINISTRATION OF ELEMENTARY SCHOOLS LOCATED ON ISLANDS : A CASE STUDY OF CHANGWAT TRAT. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. SNANCHIT SUKONTASAP, Ph.D. 231 pp. ISBN 974-632-015-7

The purpose of this research was to study the state and problems of the administration of elementary schools located on islands under the jurisdiction of the Office of Trat Provincial Primary Education.

The study revealed that every aspect of the academic administration task specified by the Office of the National Primary Education Commission (ONPEC) was performed. The curriculum was adapted to local circumstances. Teachers were assigned to teach according to skills, interest and agreement. Evaluation was conducted based on ONPEC guidelines. There were libraries or book corners. Internal supervision and performance evaluation were carried out by administrators. The student affairs administration covered all the areas specified by ONPEC, including health service, school lunch program, career guidance and further study. Most of the financial support was mostly allocated by ONPEC according to project priority. Sources of materials and equipment were from government budget as well as donation. There were no master plan for buildings and facilities but maintenance and utilization control were performed. As for school-community-relations, schools provided service in terms of buildings and facilities while communities supported labor and materials.

The problems responded by the interviewees with highest frequencies were : lack of supervision, teacher advancement, parents' concern in education, safety in travelling for budget disbursement; inconvenience in transportation of materials and equipment; inadequate rooms for activities and lack of cooperation from School Board.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยโดยตลอดอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ และรองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดลย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายวีระ ตันตระกูล ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นายสุทิศ ทองสนิทกาญจน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราด

ขอขอบคุณ นายกล้าหาญ สุดแสน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่ได้ให้ความกรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำสั่งสอน และให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ด้วยส่วนหนึ่ง

สมควร บัณก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	6
สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	27
การประถมศึกษาในความรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	40
ประชากรในการวิจัย.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

บทที่

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสภาพทั่วไป ของโรงเรียน.....	45
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	60
	2.1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์.....	63
	2.2 สภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา..	66
	2.3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา...	96
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร.....	127
	3.1 สภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ตั้งอยู่บนเกาะ.....	127
	3.2 ปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ตั้งอยู่บนเกาะ.....	139
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	149
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	149
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	149
	สรุปผลการวิจัย.....	150
	อภิปรายผล.....	157
	ข้อเสนอแนะ.....	172
	รายการอ้างอิง.....	176
	ภาคผนวก.....	180
	ประวัติผู้เขียน.....	220

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	34
2 จำนวนประชากร จำแนกตามอำเภอและโรงเรียน.....	41
3 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามระยะเวลาที่จัดตั้ง จำนวนพื้นที่ ลักษณะพื้นที่ ภูมิลาเนาและอาชีพของประชากรส่วนใหญ่.....	45
4 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน จำนวนครู จำนวนนักเรียน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน และอัตราส่วนครูต่อห้องเรียน.....	47
5 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน และ ที่พักอาศัยของครู.....	49
6 จำนวนครู จำแนกตามลักษณะของที่พักอาศัย.....	52
7 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน.....	53
8 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามการมีเอกสารหลักสูตรและเอกสารที่โรงเรียนดำเนินการ การจัดทำ.....	54
9 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามกำหนดเวลาเข้าเรียนและเลิกเรียน ระยะทาง วิธีการและระยะเวลาในการเดินทาง.....	57
10 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามสถานภาพ.....	60
11 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพการบริหารงานวิชาการ.....	63
12 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพการบริหารงานบุคลากร.....	74
13 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	79
14 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ.....	84
15 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่.....	88
16 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน.....	90
17 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามปัญหาการบริหารงานวิชาการ.....	93
18 ปัญหาการบริหารงานวิชาการ สาเหตุ การแก้ไขที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว และข้อเสนอแนะ.....	95
19 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามปัญหาการบริหารงานบุคลากร.....	103
20 ปัญหาการบริหารงานบุคลากร สาเหตุ การแก้ไขที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว และข้อเสนอแนะ.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	108
22 ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน สาเหตุ การแก้ไขที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว และข้อเสนอแนะ.....	110
23 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ....	114
24 ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ สาเหตุ การแก้ไขที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว และข้อเสนอแนะ.....	115
25 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่.....	118
26 ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ สาเหตุ การแก้ไขที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว และข้อเสนอแนะ.....	120
27 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	123
28 ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สาเหตุ การแก้ไขที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว และข้อเสนอแนะ.....	124
29 จำนวนโรงเรียน จำแนกตามประเภทและลักษณะเอกสาร.....	127
30 ความถี่ของปัญหาที่ปรากฏ จำแนกตามลักษณะปัญหาการบริหารงานวิชาการ และแหล่งข้อมูล.....	139
31 ความถี่ของปัญหาที่ปรากฏ จำแนกตามลักษณะปัญหาการบริหารงานบุคลากร และแหล่งข้อมูล.....	142
32 ความถี่ของปัญหาที่ปรากฏ จำแนกตามลักษณะปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน และแหล่งข้อมูล.....	144
33 ความถี่ของปัญหาที่ปรากฏ จำแนกตามลักษณะปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ และแหล่งข้อมูล.....	146
34 ความถี่ของปัญหาที่ปรากฏ จำแนกตามลักษณะปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ และแหล่งข้อมูล.....	147
35 ความถี่ของปัญหาที่ปรากฏ จำแนกตามลักษณะปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และแหล่งข้อมูล.....	148

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ..	29
2	การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	31